Struktura Mszy Świętej – Liturgia Słowa

(Animator przygotowuje przed spotkaniem karteczki z napisami – patrz punkt 4. spotkania)

1. **Modlitwa do Ducha Świętego o dar mądrości.**
2. Tak na rozgrzewkę: Spróbujmy wymienić po kolei części Liturgii Słowa.
    - I czytanie
    - Psalm responsoryjny
    - II czytanie
    - Aklamacja Alleluja
    - Ewangelia
    - Homilia bądź Kazanie
    - Wyznanie wiary – Credo
    - Modlitwa powszechna
3. Prowadzący prosi o przeczytanie tekstu i podejmuje rozmowę na temat Liturgii Słowa na podstawie Ogólnego Wprowadzenia do Mszału Rzymskiego:

Milczenie

56. Liturgię słowa należy sprawować tak, aby sprzyjała medytacji. Dlatego trzeba unikać jakiegokolwiek pośpiechu, który utrudniałby skupienie. Stosowne są w niej także odpowiednie do poziomu zgromadzenia krótkie chwile milczenia, w których wierni pod wpływem Ducha Świętego mogliby przyjąć słowo sercem i przygotować na nie odpowiedź przez modlitwę. Te chwile ciszy można z pożytkiem zachować np. przed samym rozpoczęciem liturgii słowa, po pierwszym i drugim czytaniu oraz po homilii.

- Kto mówi do nas podczas Liturgii Słowa?
- Dlaczego ważne jest milczenie podczas Liturgii Słowa?
- Co powoduje rozproszenia podczas Liturgii Słowa?

Sytuacja do rozwiązania:

- Podczas czytanego pierwszego czytania twoi koledzy rozmawiają. Co w takiej sytuacji powinieneś uczynić?

Oczywiście zwrócić uwagę, że nie rozmawia się w Kościele. Ministrant musi dawać przykład prawidłowego zachowania się w Kościele. Kościół jest Domem Pana Boga. A podczas czytania przemawia sam Pan Bóg.

Czytania biblijne

57. W czytaniach zostaje dla wiernych zastawiony stół słowa Bożego i otwiera się przed nimi biblijny skarbiec. Należy przeto zachować układ czytań biblijnych, w którym ujawnia się jedność obu Testamentów i dziejów zbawienia. Czytań ani psalmu responsoryjnego, w których zawiera się słowo Boże, nie wolno zastępować innymi tekstami, nie biblijnymi.

Sytuacja do rozwiązania:

- Podczas czytanego pierwszego czytania twój kolega cały czas rozgląda się po kościele, jakby liczył stacje Drogi Krzyżowej albo obserwował ludzi na kościele. Co w takiej sytuacji powinieneś uczynić?

Należy wytłumaczyć koledze, że właśnie w tym momencie mówi do ciebie Pan Bóg. On zastawia dla ciebie stół Słowa Bożego, abyś wziął Jego słowa do twojego serca i abyś przemieniał swoje życie dla Pana Boga. On zawsze wie, co jest dla Ciebie najcenniejsze. To moment, kiedy Pan Bóg stara się wyjaśnić ci historię zbawiania.

Psalm responsoryjny

61. Wypada, aby psalm responsoryjny był śpiewany, przynajmniej jeśli chodzi o refren należący do ludu. Psałterzysta więc, czyli kantor psalmu, stojąc na ambonie lub w innym odpowiednim miejscu, wykonuje wersety psalmu, podczas gdy całe zgromadzenie siedzi i słucha oraz uczestniczy w śpiewie poprzez refren, chyba że psalm jest wykonywany w sposób ciągły, czyli bez refrenu. Aby zaś lud łatwiej mógł wykonywać refren psalmu, zostały wybrane pewne teksty refrenów i psalmów, przeznaczone na różne okresy roku albo na dni ku czci różnych grup świętych. Teksty te mogą być stosowane zamiast tekstów odpowiadających czytaniom, ilekroć psalm jest śpiewany. Jeśli nie można śpiewać psalmu, recytuje się go w sposób możliwie najbardziej sprzyjający medytacji nad słowem Bożym.

Sytuacja do rozwiązania:

- Przed Mszą Świętą dowiadujesz się, że nie będzie organisty. Co w takiej sytuacji powinieneś uczynić?

Najlepiej zaproponować księdzu, że jesteś w stanie zaśpiewać psalm responsoryjny. Gdybyś nie posiadał zdolności muzykalnych, psalm możesz przeczytać.

Aklamacja przed czytaniem Ewangelii

62. Po czytaniu bezpośrednio poprzedzającym Ewangelię wykonuje się Alleluja lub inny śpiew przewidziany w rubrykach zgodnie z wymogami okresu liturgicznego. Aklamacja ta stanowi samodzielny obrzęd, przez który zgromadzenie przyjmuje i pozdrawia Pana mającego doń przemawiać oraz śpiewem wyznaje wiarę. Wszyscy, stojąc, wykonują tę aklamację pod przewodnictwem scholi albo kantora oraz ją powtarzają; werset zaś śpiewa schola albo kantor.

Sytuacja do rozwiązania:

- Po przeczytaniu drugiego czytania (w przypadku, gdy aklamację wykonuje organista) lub po aklamacji Alleluja kantor zapomniał złożyć lekcjonarza, a kapłan lub diakon niesie ewangeliarz w stronę Ambony. Co w takiej sytuacji powinieneś zrobić?

Należy złożyć lekcjonarz i go schować na półce pod amboną, aby kapłanowi lub diakonowi ułatwić ustawienie ewangeliarza do czytania Ewangelii.

Homilia

65. Homilia, będąca częścią liturgii, jest bardzo zalecana: stanowi bowiem pokarm konieczny dla podtrzymania chrześcijańskiego życia. Winna być wyjaśnieniem jakiegoś aspektu czytań Pisma świętego albo innego tekstu spośród stałych lub zmiennych części Mszy św. danego dnia, z uwzględnieniem zarówno obchodzonego misterium, jak i szczególnych potrzeb słuchaczy.

- Dlaczego ksiądz głosi kazanie lub homilię, czym się one różnią?

Wyznanie wiary

67. Symbol, czyli wyznanie wiary, zmierza do tego, aby cały lud zgromadzony dał odpowiedź na słowo Boże zwiastowane w czytaniach Pisma świętego i wyjaśnione w homilii oraz przez wypowiedzenie reguły wiary według formuły zatwierdzonej do użytku liturgicznego przypomniał sobie i uczcił wielkie misteria wiary przed rozpoczęciem ich celebracji w Eucharystii.

Modlitwa powszechna

70. Modlitwa powszechna obejmuje zazwyczaj następujące intencje:

a) w potrzebach Kościoła,
b) za rządzących państwami i o zbawienie całego świata,
c) za ludzi doświadczonych różnymi trudnościami,
d) za miejscową wspólnotę.

4. Po przeanalizowaniu fragmentów z Ogólnego Wprowadzenia do Mszału Rzymskiego czas na podsumowanie pogłębionej wiedzy na temat Liturgii Słowa.
   Zagrajmy w: *Czym jestem?*
   (Animator przygotowuje przed spotkaniem karteczki z napisami – na każdej karteczce piszemy jedną nazwę: ambona, lekcjonarz, ewangeliarz, mikrofon, czytanie, psalm responsoryjny, aklamacja Alleluja, Ewangelia, kazanie, homilia, wyznanie wiary, modlitwa powszechna)
   Gra polega na tym, że każdy z uczestników losuje jedną nazwę i bez podglądania do karteczki szybko umieszcza ją na czole. Gdy już każdy z uczestników wylosuje karteczkę rozpoczyna się gra. Każdy może zadać jedno pytanie zaczynające się od słowa *czy*, np.: *Czy jestem księgą liturgiczną?* Pozostali gracze mogą odpowiedzieć na to pytanie tylko TAK lub NIE. Nie wolno inaczej odpowiadać. Wygrywa ten, kto zgadnie *czym jestem?*
5. **Modlitwa dziękczynna za spotkanie.**

Pomocnicze pytania i odpowiedzi do prowadzenia spotkania:
Co to jest Liturgia Słowa i w którym momencie się rozpoczyna?

- Liturgia Słowa jest naszym duchowym posiłkiem, w którym to słuchamy słów Boga, bo słuchać to żywić się Chrystusem. Jest czasem wsłuchiwania się człowieka w Słowo Boga oraz kontemplacją Jego słów. Rozpoczyna się w momencie pierwszego czytania, po kolekcie. Pierwsze czytanie może poprzedzać komentarz przed Liturgią Słowa.

Z jakiego miejsca powinny być czytania?

- Czytania powinno być czytane z Ambony

Co to jest Ambona?

- Jest Stół Słowa Bożego, przy którym są odczytywane czytania oraz Ewangelia, a także głoszona jest Homilia. Pełni także funkcję podczas Obrzędów Wstępnych i Zakończenia.

Jak się nazywa księga, z której są czytane czytania?

- Lekcjonarz

Jak się nazywa księga, z której jest czytana Ewangelia?

- Ewangeliarz

Jak znaleźć czytanie na dany dzień liturgiczny?

- Pierwsze czytanie jest zawsze ze Starego Testamentu, za wyjątkiem Okresu Wielkanocnego, natomiast drugie czytanie jest z Nowego Testamentu. Zazwyczaj na stanie każdej parafii powinna znajdować się książeczka z rozpisanymi czytaniami na każdy dzień, ewentualnie sprawdzić wcześniej w Internecie.

Do którego z czytań odnosi się psalm responsoryjny i czym on jest?

- Psalm responsoryjny jest odpowiedzią na pierwsze czytanie.
- Sprzyja medytacji nad Słowem Bożym. Psalm to odpowiedź Ludu na usłyszane Słowo, która powinna wyrażać wdzięczność, za to Słowo.

  Pamiętajmy, że psalm to nie przerywnik muzyczny, ani nie popisowy numer kantora, dlatego melodia powinna być prosta i łatwa do powtórzenia przez Zgromadzony Lud. Aby psalm był łatwy do powtórzenia, a także był zrozumiały, nie może być śpiewany ani przez duet, ani wesołe trio, ani schole. Może go śpiewać tylko jedna osoba. Śpiewany z Ambony. PSALMU NIE MOŻA ZASTEPOWAĆ INNĄ PIEŚNIĄ.

Co to jest aklamacja Alleluja?

- To aklamacja wyrażająca uwielbienie i radość, bo oto Pan jest z nami, przychodzi w Słowie, które nie przemija. Aklamacja to swoiste pozdrowienie Pana, który przybywa w Słowie, podczas Ewangelii.

  Może być śpiewane przez chór bądź scholę.
  W okresie Wielkiego Postu milknie śpiew „Alleluja", aby z nową mocą zabrzmieć w noc paschalną. Nie stosuje się go w żadnej celebracji, nawet podczas świąt i uroczystości przypadających w tym okresie, zastępując go innym, podanym w lekcjonarzu (Chwała Tobie Słowo Boże lub Chwała Tobie Królu wieków). Nie powinien być śpiewany z Ambony, lecz z innego wyznaczonego i przygotowanego do tego miejsca.

Co to jest Ewangelia?

- Ewangelia to szczyt Liturgii Słowa, opis życia samego Jezusa, dlatego też otoczona jest najwyższym szacunkiem i czcią. Podczas czytania Ewangelii używa się akolitek (świec) jako symbolu obecności Pana. Używa się kadzidła, które również ma swoją symbolikę: Tak jak dym kadzidła wznosi się ku niebu, tak wznosi się modlitwa ludu do Pana. Wyrazem naszego szacunku jest również postawa stojąca.
  Bardzo dobrym podkreśleniem istoty Ewangelii jest użycie Ewangeliarza.
  Ewangelia powinna być czytana z Ambony

Dlaczego ksiądz głosi kazanie lub Homilię, czym się one różnią?

- Rozwinięciem niejako Ewangelii jest Homilia, czyli objaśnienie Słowa przez Kapłana, które ma prowadzić do pełniejszego zrozumienia i skutecznego pogłębienia Słowa. Punktem wyjścia Homilii jest SŁOWO BOŻE. Homilia to wniknięcie w konkretne życie Ludu, w jego problemy, pytania i niepokoje, to miejsce spotkania Słowa Bożego z naszym życiem. Zabronione jest wygłaszanie Homilii przez osoby świeckie. Głoszona z Ambony. Kazanie natomiast nie odnosi się do uprzednio przeczytanego Słowa Bożego w czytaniach i Ewangelii.

Czy Liturgia Słowa kończy się na kazaniu?

- Nie. Po wygłoszonym kazaniu następuje wyznanie wiary, a po nim modlitwa powszechna.